

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2019/20. KÖRZETI FORDULÓ 11. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS akadémikus, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetői:

CSUKA RÓBERT villamosmérnök
WITTNER-BERTA ENIKŐ általános iskolai tanító

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Mely kifejezéseket lehet külön is és egybe is írni?
(A) *egy felől* (B) *észbe kap* (C) *e szerint*
(D) *tovább áll* (E) *nagy számú*
- A *Bánk bán* alábbi szereplői közül hárman rokonai egymásnak. Kik ők?
(A) *Simon* (B) *Ottó* (C) *Biberach* (D) *Mikhál* (E) *Melinda*
- Melyik idegen szónak van magyar megfelelője a felsorolásban?
határozat/rendelet, hátráltat, küldöttség, száműz, felszámol
(A) *degradál* (B) *demoralizál* (C) *dekrétum*
(D) *dezertál* (E) *delegáció*
- Kulcsszavakat, kifejezéseket adunk meg egy költőnk életére, életművére vonatkozóan. Azt a verset jelöljétek meg, amelyiknek ő a költője!
1776, Nikla, „magyar Horác”, Kemenesalja
(A) *Mohács* (B) *A Magánossághoz* (C) *A közelítő tél*
(D) *Elfojtódás* (E) *Levéltöredék barátnémhoz*
- Igekötők anagrammával. Azokat a szavakat jelöljétek meg, amelyekből (az összes betű felhasználásával) kirakható egy igekötő!
(A) *TARAJ* (B) *TALÁL* (C) *FÜLEL* (D) *TÉTEK* (E) *FELÉR*
- Kik a „romantikus triász” tagjai?
(A) *Jókai Mór* (B) *Bajza József* (C) *Toldy Ferenc*
(D) *Petőfi Sándor* (E) *Vörösmarty Mihály*
- Jelöljétek meg a helyesen írt szavakat, kifejezéseket!
(A) *szimbolikus* (B) *metafóra* (C) *utopia*
(D) *tanárúr* (E) *négysoros*
- Hogyan végződhet a következő közmondás? *Ahol nincs...*
(A) *..., ott nem is lesz.* (B) *..., ott ne keress!* (C) *ész, van láb.*
(D) *asszony, nincs sírás.* (E) *sok, a kevéssel kell beérni.*
- Azokat a kifejezéseket jelöljétek meg, amelyeknek a megfelelője egy azonos alakú szó! Például: *evőeszközöm* → *villám* (a másik jelentése: „mennykő”)
(A) *gondolom* (B) *török méltóságot* (C) *harcias nő*
(D) *szakad* (E) *vágok*

- Az alábbi szószerkezetek, mondatok közül jelöljétek meg a metonímiákat!
(A) *keserű szavak* (B) *hallgat a falu* (C) *Nincs egy vasa sem.*
(D) *elmélyült csend* (E) *Őt éhes száját kell etetnie.*
- Mely állítások igazak az alább idézett művel, illetve szerzőjével kapcsolatban?
*„Jertek, s hogy sorsotok előre nézzétek,
Vigyázó szemetek Párizsra vessétek!”*
(A) *A vers 1789-ben keletkezett.*
(B) *Műfaja epigramma, versformája disztichon.*
(C) *Egyszerre szól a rab népekhez és a zsarnok elnyomókhoz.*
(D) *A szerző híres naplóregénye a Fanni hagyományai.*
(E) *A széphalmi kúriát, ahol élt, az irodalmi élet központjává tette.*
- Melyik verset írta Petőfi Sándor a ’48-as forradalom kitörése előtt?
(A) *Föltámadott a tenger...* (B) *Európa csendes, újra csendes...*
(C) *Pacsirtaszót hallok megint...* (D) *Egy gondolat bánt engemet...*
(E) *Csatadal*
- Összesen hány vegyes hangrendű szó van az előző feladat verscímeiben?
(A) 0 (B) 1 (C) 2 (D) 3 (E) 4

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Egészítsétek ki a szöveget a hiányzó nevekkel, kifejezésekkel! A válaszlapra elég csak a beírandó szavakat leírni, de vigyázzatok, hogy a számozás szerint egyértelmű legyen, melyik szó hova tartozik! Ügyeljétek a helyesírásra!

1740-es trónra lépése után 1. közigazgatási reformokkal modernizálta birodalmát. 1760-ban Bécsben magyar nemesekből álló 2. kezdte meg működését. Tagjai között volt Bessenyei 3. is; legfontosabb műve, az 4. tragédiája 5.-ben jelent meg, ami egyszersmind a magyar felvilágosodás kezdete is. 6. című röpiratában a magyar nyelvre hívja fel a figyelmet. Első irodalmi folyóiratunk, a 7. Museum Kazinczy, Batsányi és Baróti Szabó Dávid szerkesztésében jött létre. Kazinczynak a közéleti szerepe is jelentős. Részt vett a 8.-féle összeesküvésben, amiért bebörtönözték. Őt évvel szabadulása után feleségével, 9.-val Bányácskára költöztek, melyet 10.-nak nevezett el. A nyelvújítás vezéralakjaként 1811-ben megjelentette 11. című epigrammagyűjteményét. A nyelvújítás híveit 12.-nak, ellenzőit 13.-nak hívjuk. Ez utóbbiak 14. címmel gúnyiratban támadták meg Kazinczyékat. Irodalmunk e jeles korszakát 15.-ben a romantika váltja, ekkor jelenik meg Vörösmarty történelmi eposza, a 16..